

Veesõjad muutuvad aina hullemaks

Kunagine ÜRO peasekretär Boutros Boutros Ghali ennustas vist esimesena, et kolmas maailmasõda peetakse vee pärast. Veesõdade ajalugu ulatub aga aastatuhandete taha.

Ain Kallis

Niiskevõitu Eesti inimesed ei oska sageli arvatagi, et seal, kus vett vähe, ei peeta paljaks selle eest isegi elu hinnaga võidelda.

Siinkandis taanduvad tülid vee pärast enamasti mõne piirkonna kraani- või kaevuvee kvaliteedile. Kakeldakse ka poldrite kasutamise üle; võtkem kas või klassikalised protsessimised Vargamäe loodheinamaade pärast. Või suhteliselt leebed vaidlused Venemaaga Narva veehoidla vee pruukimise üle.

Konfliktid laias maailmas

Viimase poole sajandi jooksul on vee pärast olnud 1831 konflikti, sõjaks on läinud 21 korral.

Tuntuim neist on kuuepäevane sõda Iisraeli ja tema naabermaade vahel 1967. aastal, põhjuseks vaidlused Jordani jõe vete pärast.

Välja on kujunenud konfliktikolle Süüria ja Türgi vahel (Tigrise ja Eufrati jõed), vaikselt hõõgub tüli Niiluse vete pärast Egiptuse, Etioopia ja Sudaani vahel. Egiptlastel on olemas isegi treenitud eriväeosad džunglisõjaks Niiluse ülemjooksul.

Indias olevat Coca-Cola firma rajanud kogunisti kindlustusi, et kaitsta väärtuslikke allikaid kohalike elanike eest! Seal kasutada olev veehulk jäävat kõvasti alla normaalseks eluks vajalikust 45 liitrist päevas. Võrdluseks – USAs on ööpäevane kogus inimese kohta 600 liitrit!

Tegelikult kannatavad Ameerika Ühendriigid perioodiliselt korduma kippuvate põudade käes.

Peale Iseseisvussõja ning Kodusõja tunneb sealne ühiskond veel nn kolme osariigi veesõda. See on vaheaegadega kestnud ligi kaksikümmend aastat.

Nimelt toimub äge sõnasõda Alabama, Florida ja Georgia vahel Lanieri jt järvede ning jõgede veekasutuse pärast. Kuberneride valimistel otsustavat sageli just nende otsusekindlus tolles võitluses.

Kõike eelnevat arvesse võttes pole imestada, et praegu on käimas rahvusvaheline veealase koostöö aasta.

Veealase koostöö aasta

Igal aastal 22. märtsil peetakse rahvusvahelist veepäeva, mis nagu kogu aastagi, on Tadžikistani ettepanekul nimetatud ajaks, mil rõhutatakse just piirideülest veealast ühistegevust.

Nii nagu ilm ei tunne riigipiire, ühendavad meid kõiki ka veesidemed, kas atmosfääri või maailmamere kaudu.

Põnev on mõelda, et see vesi, millega hambaid peseme, on võib-olla pärit Kleopatra vannist, või et Tallinna elanikud kasutavad joogiks kellegi pisaraid. On ju Ülemiste järv maailmas ainulaadne oma tekkelt – Linda silmaveest. Kuigi aastas kasutavad pealinlased ligi 20 miljonit kuupmeetrit järvevett, võiks ju paar molekuli sellest pärineda eepose ajast.

Veepäeval manitsetakse säästlikult kasutama maakera veevarusid. Kümnetes riikides pole seda vaja eriti toonitada, sest 783 miljonit inimest tunnevad puudust puhtast veest, 2,5 miljardil pole kanalisatsiooni, igas minutis sureb veepuudusest või selle halva kvaliteedi tõttu seitse inimest.

Äärmustest võiks siiski hoiduda – olevat perekondi, kes säästavad vett, urineerides duši all või käivad järjepanu potil – viimane tõmbab vee peale...